

УДК 636.09:612.017:615.3:636.4

ВПЛИВ СТРЕСУ ВІДЛУЧЕННЯ НА ФІЗІОЛОГІЧНИЙ СТАН ОРГАНІЗМУ ПОРОСЯТ

В. Г. Стояновський, д. вет. н., *О. І. Камрацька*, к. вет. н., *І. А. Коломіць*, к. вет. н.
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Запровадження сучасних технологій виробництва свинини у більшості господарств пов'язано з виникненням значної кількості стресів та розвитку імунодефіцитних станів у молодняку. За умов стресу напружується діяльність усіх систем організму. В останні десятиріччя проблема адаптації тварин до умов зовнішнього середовища стала ключовою у тваринництві та ветеринарії. Це зумовлено негативним впливом технологічних чинників на фізіологічний стан і продуктивність тварин, оскільки вони не завжди відповідають адаптативним можливостям організму. Тому в процесі вирощування тварин обов'язково слід враховувати їх здатність до адаптації в умовах технологічних стресів. Першочерговим акцентом тут залишається збалансована годівля поросят-сисунів та включення в їх раціон біологічно активних добавок. Метою нашої роботи було дослідити показники фізіологічного стану організму поросят у період відлучення та з'ясувати динаміку їх змін за дії пробіотичних препаратів різного мікробного складу.

Дослід проведено в умовах ННВЦ «Комарнівський» ЛНУВМ та БТ імені С. З. Гжицького на поросятах 5–60-добового віку полтавської м'ясної породи. Для досліджень було сформовано чотири групи поросят — контрольна (К) і три дослідні (Д₁, Д₂, Д₃) — по 10 голів у кожній. Годівля тварин проводилась відповідно до норм для цього віку свиней. Починаючи з 25-добового віку, поросят К групи підгодовували престартерним комбікормом (ПК). Поросят дослідних груп, крім ПК, додатково згодовували: Д₁ групі — симбіотик «Праймікс-Біонорм К»; Д₂ групі впоювали пробіотик «Вітакорм-Мультиспорин»; Д₃ групі — пребіотик «Вітакорм-Біо».

Технологічним стресом був фактор відлучення поросят та групове їх утримання зі зміною структури раціону в період дорощування. Поросят відлучали від свиноматки у 40-добовому віці. Зважування поросят проводили на 25, 40 та 60 добу життя. Кров відбирали на 40, 45 і 60 добу життя. У крові визначали: кількість еритроцитів, лейкоцитів; величину гематокриту; вміст гемоглобіну.

При дослідженні клініко-фізіологічного стану поросят у різні вікові періоди, була відзначена задовільна фізіологічна активність поголів'я тварин. Дослідження кількості еритроцитів, лейкоцитів і концентрація гемоглобіну в крові поросят 40-добового віку (до моменту відлучення) показали, що величини цих показників знаходилися в межах фізіологічної норми, характерної для цієї вікової групи поросят. Через чотири доби після відлучення (45 доба життя) у поросят К групи підвищувалася кількість еритроцитів на 7,52 %, лейкоцитів — на 20,52 % ($p < 0,05$), гемоглобіну — на 35,68 % ($p < 0,01$) порівняно з попереднім досліджуваним періодом, тоді як у поросят Д₁ кількість еритроцитів була більшою на 10,29 %, вміст гемоглобіну — на 14,06 % ($p < 0,05$) порівняно з К групою, а кількість лейкоцитів у поросят Д₁, Д₂, і Д₃ груп перебували в межах величини цього показника поросят К групи.

Через 20 діб після відлучення кількість еритроцитів і лейкоцитів у поросят К групи наближалися до величини цього показника у поросят 40-добового віку, проте вміст гемоглобіну був стабільно вищим на 32,9 % ($p < 0,05$). У цей період в поросят Д₁, Д₂, і Д₃ груп кількість лейкоцитів була вірогідно вищою не тільки порівняно з попередніми віковими періодами, а й порівняно з К-групою тварин ($p < 0,01$) на 24,02 %, 28,16 %, 21,95 %. На 60 добу життя поросят концентрація гемоглобіну у поросят дослідних груп перебувала в межах величини цього показника у тварин 45-добового віку.

До відлучення найвищий рівень гематокриту був відзначений у поросят Д₁-групи, що було на 16,26 % ($p < 0,05$) більше порівняно з тваринами К-групи. У поросят Д₂- та Д₃-групи величина гематокриту була такою ж, як у поросят К-групи, і коливався в межах $33,60 \pm 1,67$ – $34,60 \pm 1,54$ %. Після відлучення від свиноматки у поросят К-групи величина гематокриту зросла на 6,02 %. У поросят дослідних груп цей показник залишався на рівні величини гематокриту в поросят до відлучення, за винятком поросят Д₁-групи, у крові яких рівень гематокриту був стабільно вищим і становив $37,60 \pm 0,75$ %. Величина гематокриту крові поросят К, Д₁, Д₂ груп у 60-добовому віці була аналогічною до величини гематокриту поросят 45-добового віку.

Внаслідок проведення контрольного зважування поросят було встановлено, що приріст маси тіла поросят у 40-добовому віці складав 1,63 кг у К-групі, 2,71 кг — у Д₃-групі (або на 20,50 % більше порівняно з контролем). У поросят Д₂-групи приріст маси тіла виявився найбільший, що складало 3,13 кг, або було на 35,28 % більше, порівняно з тваринами К-групи. Після відлучення на 60 добу життя приріст маси тіла поросят К-групи становив 4,48 кг, у поросят Д₁-групи — 4,95 кг. У поросят Д₂- і Д₃-груп приріст маси тіла у цей період був найбільшим, що складало 5,43 кг і 5,78 кг, або було на 27,69 % та 23,36 % більше порівняно з контролем.

Встановлено, що через 5 діб після відлучення у крові поросят вірогідно збільшується загальна кількість лейкоцитів та спостерігається вірогідне зростання концентрації гемоглобіну. Через 20 діб після відлучення у поросят К-групи величини досліджуваних показників практично не стабілізуються, а приріст маси тіла є найменшим. Використання пробіотичних препаратів різного мікробного складу — «Праймікс-Біонорм К», «Вітакорм-Мультиспорин», «Вітакорм-Біо» сприяє вірогідному підвищенню кількості лейкоцитів, а також дає позитивний результат на приріст маси тіла тварин у кінці дослідження. Найкращий результат при аналізі експериментального матеріалу було отримано у поросят другої дослідної групи, яким впоювали пробіотик «Вітакорм-Мультиспорин».